

Små barn i risiko

- styrket kompetanse hos
pedagogisk personale

Charlotte U Johannessen

Bærum kommune

2016

Presentasjon av videreutdanningen

➤ **Tittel:**

Små barn i risiko- styrket kompetanse hos pedagogisk personale

➤ Startet opp i 2007 med støtte fra Psykisk helse i kommunen

➤ Er nå implementert i kommunenes handlingsplan, PPTs systemarbeid overfor barnehager, samarbeid med barnehagekontoret; tilby studiet som en del av kompetansehevingsplan for barnehager i kommunen

➤ Formalisert et samarbeid med barneverntjenesten høsten 2010

➤ Formalisert avtale med HIOA fra høsten 2011, en videreutdanning som gir 10 studiepoeng. Avsluttet i 2016

➤ Formalisert samarbeid med helsetjenesten 0-6 år, høsten 2015

Utviklingsarbeid

- Utvalg 2007-2016:
 - 194 deltakere har fullført utdanningen fra 67 barnehager (37 kommunale, 30 private)
 - 177 bhg lærere, 17 styrere/faglig veiledere
 - 2-4 barnehagelærere fra hver barnehage deltar
 - Styrer/ faglige veiledere tilknyttet barnehagene deltar på del 1 for forankring i ledelsen i barnehagen, også tilbud om å delta i hele studiet

- Del 1: 4 kursdag i løpet av år 1 der teoretisk grunnlag blir gjennomgått
- Del 2: veiledningsgrupper med 7 møter gjennom 1 år studiet avsluttes med hjemme eksamen
- Del 3: tilbud om nettverksgruppesamlinger 2 ganger i år 2

Læringsutbytte

Kunnskaper

- Tilknytningsteori som forståelsesramme for barns emosjonelle og sosial utvikling
- Utvikling av ulike tilknytningsmønstre- og kompletterende tilknytningsrelasjoner gjennom førskolealderen
- Tilknytning og nevrobiologi; stressregulering, følelsesmessig regulering
- Kunnskap om hva omsorgssvikt er og ulike betingelser som kan bidra til omsorgssvikt
- Hvordan omsorgssvikt kommer til uttrykk hos barn
- Overlevelsesstrategier hos voksne og barn- og påvirkning på barnets kognitive, emosjonelle, sosiale og atferdsmessige utvikling
- Sårbare barn/risikogrupper; barn av psykisk syke, barn som er født med abstinens eller lever i familier med rusmiddelproblemer, fosterbarn og adopterte barn.
- Mål og metoder i arbeid med barna
- Arbeid med foreldre på bekymringsstadiet og i omsorgssviktsituasjoner

Læringsutbytte

Ferdigheter

- Deltakerne kan identifisere utsatte barn med tegn på omsorgssvikt
- Observere signaler på omsorgssvikt hos barn
- Iverksette relevante tiltak for barnet i barnehagen
- Iverksette arbeid med foreldre på bekymringsstadiet og i omsorgssviktsituasjoner
- Iverksette formalisert samarbeid med barneverntjenesten i kommunen i aktuelle situasjoner

Læringsutbytte

Generell kompetanse

- Deltakerne skal kunne reflektere kritisk over egne holdninger i forhold til forskjellige normer om oppdragelse
- Kunne vurdere ulike alternative løsninger i samråd med foreldre
- Kunne bidra til samarbeid i konfliktfylte situasjoner
- Kunne samarbeide på tvers av profesjons- og etatsgrenser

Litteratur

- May Britt Drugli (2014)
Liten i barnehagen. Forskning, teori og praksis
- Johannessen, C.U. og Mikkelsen, E. (2015). Relasjonsbygging i barnehagen. Utvikling av samhandlingskompetanse mellom barnehage, barnevern og foreldre. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Kari Killén (2015)
Sveket 1– barn i risiko- og omsorgssviktsituasjoner. Kommuneforlaget
- Lene Lind (1994)
Sosial arv - tung bagasje for barn, foreldre og pedagoger
- Gunilla Wahlstrøm
Nikki - den umulige ungen. En historie om overgrep og omsorg (1998)
Julie: om att väkxa opp med förellder som inte räker til (2008)
- Artikkelsamling med aktuelle artikler til utvalgte tema

Evaluering

- Bruk av spørreskjema
 - Deltakerne fyller ut et spørreskjema ved start/slutt
- Prosessevaluering skrives av gruppeleder underveis der deltakernes utvikling og utbytte synliggjøres

Noen resultater

- Flertallet sier at de har hatt om tema relatert til barn i risiko som del av sin utdanning.
- I refleksjon i veiledningsgruppene kommer det frem variasjon i dybdekunnskap om tema barn i risiko i utdanningen
- De ser og forstår barns emosjonelle- og atferdsmessige uttrykk på andre måter, møter barn med andre holdninger og tiltak
- De er blitt tryggere i å stole på egne faglige vurderinger om bekymring rundt barns utvikling og om kontakt og samspill mellom barn og foreldre
- De har gått bort fra en ”vente og se” holdning når det er ting de begynner å bekymre seg for
- De undrer seg tidligere med foreldre for å komme tidlige i dialog og relasjon. Det er mange foreldre som trenger litt råd og veiledning for en periode i forhold til hva som er viktig for barnas utvikling

Noen resultater

- Studentene beskriver varierende grad av reflekterende arbeidsmiljø i sin barnehage; syn på barn, foreldre, egen relasjonskompetanse
- På systemplan etablerer barnehagene faste fora der tema utsatte barn blir satt jevnlig på dagsorden. Deltakerne fra hver barnehage utgjør en kompetansegruppe i sin barnehage
- Studentene er blitt bedre kjent med hjelpeapparatet og hva de ulike samarbeidspartnere kan tilby av hjelp og støtte til barn og foreldre
- I løpet av prosjektperioden får barnehagene til å utvikle rutiner for hvor de skal ta kontakt når de begynner å bekymre seg, og mange utarbeider tiltaksplaner som blir gjennomgått med hele personalet

Tverrfaglig samarbeid

- Tverrfaglig samarbeid blir sett på sin en gjensidig berikelse: når vi blir bedre kjent med hverandre og hvordan vi arbeider, blir vi tryggere på å trekke hverandre inn som samarbeidspartner på et tidlig tidspunkt
- Felles faglig plattform/ forståelse av barn og foreldres behov i utsatte situasjoner : over kortere eller lengre perioder
- I denne utdanningen er barnehagen felles arena for arbeid med barn og foreldre
- Barnehagene tar mer kontakt med hjelpeapparatet i form av konsultasjon eller direkte avtaler; med tverrfaglig utvalg, barnevernet, helsestasjonen, PPT og Psykisk helseteam
- Styrke hverandre som samarbeidspartner når vi er flere inne og arbeider med barn og foreldre- skape felles fokus med barnas behov i sentrum, og videre arbeid med foreldrene.
- Avklare roller og forventinger til hverandre og hvordan vi skal kontakte hverandre underveis i samarbeidet